

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНФЛІКТОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти	- Другий (магістрський) освітній рівень -
Ступінь вищої освіти	- Магістр
Галузь знань	- 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	- 242 «Туризм»
Освітня програма	- 242 «Туризм»
Кількість кредитів	- 4 - 120 год., із них: аудиторних - 60 год.; самостійної роботи студента - 60 год.
Форма навчання	- денна
Рік підготовки	- рік - 5, семестр - 10
Компонент освітньої програми	- дисципліна за вибором
Дні занять	- згідно графіку проходження навчальних дисциплін, відповідно до розкладу
Консультації	- згідно графіку проходження навчальних дисциплін, відповідно до розкладу
Мова викладання	- українська
Вид контролю	- залік

Керівник курсу:

Матвійчук Тетяна Фартівна – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології

Контактна інформація:

Адреса: 79007, вул. Костюшка 11, ЛДУФК імені Івана Боберського,
м. Львів. каб. 318., тел. (032) 255-32-12

E-mail: tetfart@gmail.com

Опис дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Конфліктологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю - 242 «Туризм».

Предметом вивчення дисципліни є конфлікт, його форми, способи вирішення та характер зіткнення. Конфлікт - найбільш гострий спосіб вирішення суперечностей, що виникають в процесі взаємодії, суть якого полягає в протидії суб'єктів конфлікту й зазвичай супроводжується негативними емоціями. Конфліктологія - прикладна наукова дисципліна, що вимагає спеціальних знань, навичок з урегулювання конфліктів та, відповідно, спеціальної підготовки.

Предметом вивчення є загальні закономірності виникнення, розвитку і завершення окремих конфліктів (внутрішньоособистісних, сімейних, трудових, спортивних, міжнародних, міжетнічних тощо); закономірності стосунків та поведінки людей у конфліктних ситуаціях, причини виникнення конфліктів і методи їх подолання.

Метою викладання дисципліни «Конфліктологія» є набуття практичних навичок у вирішенні конфліктів, вмінь контролювати конфліктну ситуацію, а також вмінь позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Основними завданнями дисципліни є навчити студента працювати з інформацією конфліктологічного характеру; навчити здійснювати накопичення, обробку та аналіз такої інформації; навчити працювати з відповідними джерелами інформації; зацікавити студента аналізувати причини виникнення конфліктів; ефективно управляти конфліктними ситуаціями на основі системного розуміння природи й змісту конфлікту; визначати значимі потреби учасників конфліктної ситуації; визначати чинники впливу на перебіг різних типів конфліктів; розрізняти етапи розгортання конфлікту; попереджати й регулювати розвиток конфлікту; здійснювати аналіз причин кризових ситуацій і визначати заходи для їх подолання; контролювати емоційний стан у стресових ситуаціях.

Навчальний контент

Теми	Розподіл годин				Результати навчання Знати:
	разом	л	с	с.р	
ТЕМА 1. Конфліктологія як наука і навчальна дисципліна. Природа конфлікту.	14	4	2	8	<ul style="list-style-type: none"> - Предмет конфліктології як ідеальна модель конфліктної взаємодії. - Теорія конфлікту та його базові категорії: конфлікт, протиріччя, зіткнення, протистояння, дилема, дезінтеграція, боротьба, аномалія. - Методологічний арсенал конфліктології. Характеристика методологічних принципів. - Міжпредметні зв'язки конфліктології. - Становлення конфліктології як самостійної науки від античної епохи до сьогодення. - Природа конфлікту як соціального явища. - Предмет, об'єкт та суб'єкт конфлікту. - Структурна модель конфлікту. Елементи структури конфлікту. - Межі конфліктів: часові, просторові, суб'єктні, внутрішньосистемні. - Функції конфліктів щодо основних сфер громадського життя (матеріальні і духовні).
ТЕМА 2. Динаміка конфлікту і механізм його розвитку.	16	4	4	8	<ul style="list-style-type: none"> - Суб'єктивні й об'єктивні причини конфліктів. - Мотивація в конфлікті як сукупність внутрішніх і зовнішніх умов. - Етапи і фази конфлікту. - Інцидент та його групи. - Біполярні конфлікти. Характеристика його учасників. - Конфліктна поведінка. Стратегія поведінки в конфлікті.
ТЕМА 3. Класифікація конфліктів.	14	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> - Класифікація конфліктів в залежності від конфліктуючих сторін. - Внутрішньоособистісний конфлікт як стан структури особистості. - Причини внутрішньоособистісного конфлікту. - Міжособистісний конфлікт. Групи конфліктогенів у міжособистісних конфліктах. - Стили поведінки в міжособистісних конфліктах. - Міжгруповий конфлікт як протидія між групами людей. - Мотиваційний, ситуаційний і когнітивний підходи міжгрупових конфліктів. - Фактори впливу групи на індивіда. - Природа і механізми міжгрупових конфліктів. - Форми конфліктів між індивідом і групою.
ТЕМА 4. Сфери розгортання конфліктів.	14	4	4	6	<ul style="list-style-type: none"> - Рольові конфлікти та функції членів їх груп. - Типологія політичних конфліктів. - Соціальний конфлікт як наслідок суспільних відносин. - Сімейні конфлікти: причини, основні періоди виникнення. - Природа етнонаціональних конфліктів.

					<ul style="list-style-type: none"> - Міжнаціональні конфлікти як форма міжгрупового конфлікту, їх динаміка та стадії. - Сутність міжконфесійних конфліктів. - Ідеологічний та історичний аспекти релігійного конфлікту. - Конфлікт культур і духовних цінностей. Види конфліктів цінностей і культур. - Юридичні конфлікти та їх види. - Економічні конфлікти, як протиборство суб'єктів соціально-економічних відносин. - Трудовий конфлікт, як різновид економічного конфлікту. - Види індивідуально трудових конфліктів.
ТЕМА 5. Керування конфліктами.	16	4	4	8	<ul style="list-style-type: none"> - Сутність керування конфліктами та їх діагностика. Процедура діагностики конфлікту. - Методи регулювання конфліктів. - Етапи процесу регулювання конфліктів. - Заходи усунення конфлікту. - Методи впливу на конфліктну ситуацію. - Моделі та стилі виходу з конфліктів. - Стратегія поведінки сторін та вибір стилів поведінки в конфлікті.
ТЕМА 6. Засоби вирішення конфліктів.	16	4	4	8	<ul style="list-style-type: none"> - Технології врегулювання конфліктів. - Переговори і стилі та етапи їх проведення. - Стилі ведення переговорів: жорсткий, м'який, торгівельний, співробітництва. - Консенсусні технології вирішення конфліктів. - Характеристика різних форм арбітражу. - Конфліктний медіаторинг, його специфіка. - Стадії процесу медіаторингу.
ТЕМА 7. Технології попередження конфліктів.	16	4	4	8	<ul style="list-style-type: none"> - Профілактика конфлікту як спосіб його попередження. - Характеристика груп труднощів у попередженні конфліктів. - Методи тактичної профілактики конфліктів. - Концепції і технології превентивної діяльності. - Сучасний менеджмент профілактики конфліктів. - Методи попередження конфліктів та їх характеристика.
ТЕМА 8. Профілактика конфліктів в організаціях	14	4	4	6	<ul style="list-style-type: none"> - Специфіка конфліктів в організаціях та фактори, що впливають на соціальну напруженість в колективах. - Конфронтація приватних і загальних інтересів, їх співвідношення. - Види конфліктів в організаціях. Систематизація основних протиріч. - Сутність, підходи і напрямки профілактики конфліктів. - Профілактика конфліктів за допомогою стратегії управління персоналом. - Стратегія управління персоналом організації. - Роль керівника в профілактиці конфліктних ситуацій.

Формування програмних компетентностей:

- Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;
- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- Навички міжособистісної взаємодії;
- Здатність працювати в команді та автономно;
- Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів доброчесності (Стаття 42 Закону України «Про освіту») та студентоцентрованого підходу.

<https://naqa.gov.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>

Оцінювання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

1. Положення ЛДУФК ім. Івана Боберського про організацію освітнього процесу:
<https://www.ldufk.edu.ua/files/Nauka/Naukova%20robota/osv.%20proces.%202020.%20zaversh.pdf>
2. Робочої програми: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/17626>.
3. Порядку оцінювання:

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Долинська Л. В. Психологія конфлікту: Навчальний посібник./ Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц – К. : Каравела, 2010, - 304 с.
2. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія : навч. метод. посіб. / Т. Ф. Матвійчук. – Львів : Галич-Прес, 2018. – 73 с.
3. Прибутько П. С. Конфліктологія: Навчальний посібник. / П. С. Прибутько, Р. В. Михайленко, Л. М. Дубчак, М. М. Роговенко – К. : КНТ, 2010. – 136 с.

4. Скібіцька Л. І. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 384 с.
5. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський – Рівне: Перспектива, 2007. – 389 с.
6. Конфліктологія та теорія переговорів: Навчальний посібник. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – К. : Центр учбової літератури, 2012, - 168 с.

ДОДАТКОВА

1. Балабанова Л. В. Конфліктологія: навч. посіб. /Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: Вид. дім «Професіонал», 2009. – 280 с.
2. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. – К.: Ун-т “Україна”, 2007. – 203 с.
3. Гірник А. М. Основи конфліктології / А. М. Гірник. – Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. – 222 с.
4. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. / Т. Дуткевич; М-во освіти і науки України, Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розвитку дитини. – К.: Центр учб. л-ри, 2005. – 455с.
5. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, М. В. Мартиненко, О. В. Мангольд. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 142 с.
6. Герасіна Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х.: Право, 2012. – 128 с.
7. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315с.
8. Коваленко Д. В. Конфліктологія: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Точка, 2012. – 221 с.
9. Конфліктологія: підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. /за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.
10. Ложкін Т. Практикум з конфліктології /Т. Ложкін, Е. Юрковський, І. Моначін. – Тернопіль: Воля, 2005.– 168 с.
11. Миронова О. М. Конфліктологія: навч. посіб. / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 167 с.
12. Нагаєв В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб.для вузів] / В. Нагаєв; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
13. Орлянський, В. С. Конфліктологія / В. С. Орлянський. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 160с.
14. Пірен М. І. Конфліктологія: підруч. / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2007. – 360с.
15. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціопсихологічний аналіз: [навч.-практ. посіб.] / М. І. Пірен. – К. : УАДУ, 2000. – 200 с.
16. Примуш М. Конфліктологія: навч. посіб. для вузів / М. Примуш; М-во освіти і науки України. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2006. – 282 с.
17. Скібіцька Л. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. зал. / Л. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 383 с.
18. Словник термінів з правової конфліктології: наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Х.: Одиссей, 2006. – 208 с.
19. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Рівне: Перспектива, 2007. – 398 с.

20. Хапілова В. П. Конфліктологія: навч. посіб. Для вищ. навч. закл. / В. П. Хапілова; Держ. вищ. навч. закл. Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя: Запоріж. нац. ун-т, 2010. – 278 с.
21. Хрестоматія по конфліктології: в 3 т. / сост.: В. Н. Николаевский (отв. ред.), И. Ю. Косуля, О. А. Гужва. – Т. 1. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразіна, 2009. – 552 с.
22. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. / С. С. Яремчук. – Чернівці: Рута, 2008. – 72 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
3. Репозитарій ЛДУФК. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
4. Базило С. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктів у діяльності державних службовців [Електронний ресурс] / С. Базило // Персонал. – 2007. – № 8 – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009007.pdf>
5. Зінчина О. Б. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / О. Б. Зінчина. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 164 с. – Режим доступу: // <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008958.pdf>
6. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / за заг. ред. В. М. Петюха, Л. В. Торгової. – К. : КНЕУ, 2003. – 315 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009008.pdf>
7. Нагаєв В. М. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навч. літ., 2004. – 198 с. – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008959.pdf>
8. Орлянський В. С. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. С. Орлянський. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 160 с. – Режим доступу : // <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=109>
9. Пірен М. І. Кофліктологія [Електронний ресурс] / М. І. Пірен. – К. : МАУП, 2005. – 360 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008957.PDF>
10. Скібіцька Л. І. Конфліктологія [Електронний ресурс] / Л. І. Скібіцька. – К. : ЦУЛ, 2007. – 384 с. – Режим доступу : <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=398>
11. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник [Електронний ресурс] / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Суми : Університетська книга”, 2008. – 240 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008960.pdf>
12. Убейволк О. О. Конфліктологія : метод. рек. для студ. денного відділення спеціальності «Логістика» [Електронний ресурс] / О. О. Убейволк. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 60 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2010/09/konfliktologie.pdf>
13. Убейволк О. О. Конфлікт як прояв соціальної комунікації [Електронний ресурс] / Убейволк О. О. // Грані : альманах. – 2010. – № 5(73). – С. 107–111.